

POROČILO

Etične dileme raziskovanja na človeških matičnih celicah

Pod naslovom “*Matične celice - Kakšna naj bo zdravljenje v prihodnosti?*” sta Svetovna zveza katoliških zdravniških združenj (FIAMC) in Pa-peška akademija za življenje (PAV) organizirali konferenco, ki je potekala od 14. do 16. septembra 2006 v Rimu. Konference so se udeležili zdravniki, raziskovalci, ki se posvečajo predvsem raziskavam na odraslih matičnih celicah, bioetiki ter moralni teologi. Nekdanji predsednik FI-AMC, dr. *Gian Luigi Gigli* je v uvodnem nagovoru poudaril tri temeljne namene omenjene konference: pokazati na koristnost raziskav na matičnih celicah, ki jih bodo deležni bolniki ter ob tem podati najnovejše znanstvene dosežke, promovirati raziskave na ne-zarodkovnih matičnih celicah ter vnesti argumentirane podatke v politične razprave, ki se danes vrtijo okoli teh raziskav. Pri tem velja omeniti, da je bilo vprašanje financiranja raziskav na zarodkovnih matičnih celicah eno ključnih vprašanj pri sprejemanju sedmega okvirnega raziskovalnega programa Evropske unije, kot tudi eno izmed najbolj aktualnih političnih vprašanj v ZDA.

Sama konferenca je bila razdeljena na pet tematskih delov, kjer so raziskovalci predstavili zgodovinski razvoj raziskav na matičnih celicah, zgradbo tako odraslih kot zarodkovnih matičnih celic ter ekonomske in politične interese, ki vplivajo na tovrstne raziskave. Poseben sklop predavanj je bil posvečen t.i. alternativnim raziskavam, ki vključujejo pridobivanje ne-zarodkovnih matičnih celic. Tako so raziskovalci predstavili pomen hibridnih zarodkovnih matičnih celic, reprogramiranja somatskih celic v pluripotentne matične celice ter pridobivanje matičnih celic iz popkovnične krvi in iz posteljice (placente) novorojenega otroka. Ob tem so poudarili izjemne dosežke na področju zdravljenja z odraslimi matičnimi celicami. Posebnega odmeva so bila deležna predavanja, v katerih so raziskovalci predstavili uspehe pri zdravljenju poškodb hrbtenjače, poškodb srca in posledic možganske kapi. Udeleženci te konference se niso mogli izogniti tudi mejnim raziskavam, kjer se znanost srečuje z lastnimi omejitvami in etiko. Tako je dr. *M. L. Condit* iz Univerze v Salt Lake City (ZDA) predstavila postopek pridobivanja zarodkovnih matičnih celic brez uničenja človeškega zarodka. Posebej je izpostavila možnost ustvarjanja zarodkov, ki bi ob svojem nastanku izgubili t.i. totipotentnosti, kar pomeni, da se ne bi mogli razviti v višje stopnje zarodka. Takšnim etično občutljivim znanstvenim vprašanjem se je pridružil tudi dr. *T. A. L. Bevini* iz milanske univerze, ki je predstavil pridobivanje matičnih celic iz t.i. partenogenetskih struktur. Gre za možnost, da žensko jajčno ce-

lico brez oploditve spremenimo v zarodku podobno strukturo, ki bi lahko predstavljala nov vir za pridobivanje matičnih celic. Obe raziskavi sta načeli občutljivo vprašanje, ali ne gre v teh primerih že za človeška bitja, ki bi bili v takšnih primerih uničeni ali pa gre v bistvu za etično sprejemljive postopke pridobivanja matičnih celic. Preko tridesetim predavanjem je zadnji dan konference sledilo zelo zanimivo predavanje moralnega teologa in bioetika *prof. M. Faggionija*, ki je predstavil temeljne probleme povezane s pridobivanjem zarodkovnih celic iz zamrznjenih zarodkov, kloniranja v t.i. terapijske namene in ustvarjanja zarodkov izključno v raziskovalne namene.

Konferenca se je končala s sprejemom pri papežu Benediktu XVI., ki je v nagovoru udeležencem odločno poudaril, da Katoliška cerkev ne nasprotuje znanosti, temveč le tistim raziskavam, v katerih raziskovalci ustvarjajo in uničujejo človeške zarodke za potrebe pridobivanja matičnih celic. Takšne raziskave so nevzdržne in moralno zelo sporne. Kot je v nadaljevanju poudaril, je zgodovina v preteklosti že večkrat obsodila vse tiste raziskave, ki niso spoštovale človeškega življenja. Zato se mora znanost tudi danes zoperstaviti tovrstnim raziskavam na zarodkih. Ob tem je povabil vse raziskovalce, da se še bolj posvetijo razvoju novih etično sprejemljivih metod zdravljenja. Takšnim prizadevanjem Cerkev izreka vso tisto podporo, kot jo sama izkazuje že 2000 let, ko brezpogojno podpira vse oblike raziskovanja, ki vodijo v razvoj novih oblik zdravljenj bolezni in v dobrobit vsega človeštva. Papež se je ob tej priliki zahvalil tudi škofu mons. *Eliju Sgreccia*, predsedniku PAV, in organizatorjem omenjene konference. Skupaj z vsemi udeleženci ga je povabil, da naj se še naprej zavzema za lajšanje trpljenja bolnih kot tudi za spoštovanje človeškega življenja od spočetja do naravne smrti.

as. dr. Tadej Strehovec